

Číslo 442
13. září 2021

V tomto čísle naleznete

Úvodník

Balíček proti praní špinavých peněz

Zpráva o právním státu 2021

Neformální zasedání ministrů
hospodářství a financí

Digitální pravidla ve výboru INGE

Schválené rámcové pozice

Program evropských institucí

Úvodník

Milí čtenáři,

poslanci Evropského parlamentu se po letní přestávce vrací do Štrasburku, ačkoliv někteří zatím stále pouze virtuálně, kde tento týden probíhá plenární zasedání. To má navíc ve středu dopoledne na programu událost týdne, kterou je projev o stavu Unie. Již podruhé s ním před poslance předstoupí předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová. Projev pronáší pravidelně v září předseda Komise Evropskému parlamentu a shrnuje výsledky, kterých se podařilo v uplynulém roce dosáhnout, pochopitelně s důrazem na hlavní priority Komise, a představuje také priority pro rok následující.

Letos tedy lze očekávat, že se Ursula von der Leyenová bude věnovat zejména boji s pandemií covidu-19

a jejími následky, tedy zajištění vakcín, implementace Next Generation EU, zejména nástroje RRF s ním související příprava a předkládání národních plánů obnovy, a dále také otázkou boje se změnou klimatu nebo digitální tranzice. Projev stejně jako debatu s europoslanci je možné živě sledovat na webových stránkách Evropského parlamentu nebo na Facebooku.

K dalším bodům zájmového plenárního zasedání Evropského parlamentu patří prezentace balíčku „Fit for 55“, diskuze s vysokým představitelem Josepem Borrellem o situaci v Afghánistánu, budoucnost vztahů mezi EU a Ruskem, posílení Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) a rozšíření jeho mandátu nebo reforma evropské modré karty pro vysoce kvalifikované pracovníky z třetích zemí. Poslanci se budou věnovat také fondu EU na vyrovnání se s důsledky brexitu, který má hodnotu 5 miliard eur, a právnímu státu a svobodě médií.

Ministři se k pravidelným jednáním v rámci Rady EU vrátí zase příští týden, konkrétně v úterý 21. září, kdy je na programu Rada pro obecné záležitosti a kdy ve Slovinsku začíná neformální zasedání ministrů dopravy a energetiky.

V tomto čísle newsletteru vás vedle článků o Komisi nově vydaných dokumentech čeká čtení o výsledcích neformálních ministerských setkání, která slovinské předsednictví pořádá ve slovinské Kranji poblíž Lublaně. V pátek a v sobotu tam ministři financí diskutovali vysoce aktuální téma, a sice dopady klimatické změny a boje s ní na stabilitu a výkonnost ekonomik a finančních systémů.

Balíček proti praní špinavých peněz

Komise představila v červenci balíček opatření, jejichž cílem je posílit pravidla EU zaměřená proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Cílem je zlepšit detekci podezřelých finančních transakcí a aktivit a zaměřit se na systémová omezení, která jsou využívána pro praní špinavých peněz. Kromě toho Komise navrhuje vytvořit nový evropský orgán, který by měl na starosti právě boj proti praní špinavých peněz. Také by sledoval aktivity, zajišťoval koordinaci mezi členský-

mi státy a přímo dohlížel na některé nejrizikovější finanční instituce, které jsou činné ve velkém množství členských států.

Ambiciózní balíček legislativních návrhů týkající se pravidel EU proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT) výrazně posiluje stávající rámec EU tím, že zohledňuje nové a vznikající výzvy spojené s technologickými inovacemi. Patří mezi ně virtuální měny, integrovanější finanční toky na jednotném trhu a globální povaha teroristických organizací. /Pokr. na s. 2/

Balíček se skládá ze **čtyř legislativních návrhů**: (1) Nařízení, kterým se zřizuje nový orgán EU pro boj proti praní peněz a financování terorismu, (2) Nařízení o boji proti praní peněz a financování terorismu, obsahující přímo použitelná pravidla, a to i v oblastech náležité péče o zákazníky a jejich vlastnického práva, (3) Šestá směrnice o boji proti praní peněz a financování terorismu („AMLD6“), která nahrazuje stávající směrnici a obsahuje ustanovení, která budou provedena do vnitrostátního práva, například pravidla pro vnitrostátní orgány dohledu a finanční zpravodajské jednotky v členských státech a (4) Revize nařízení o převodech finančních prostředků z roku 2015 za účelem sledování převodů kryptoaktiv.

V rámci evropského tažení proti legalizaci nezákonných zisků a financování terorismu navrhuje Komise **zefektivnit spolupráci národních úřadů**, či vytvořit společný **Úřad proti praní špinavých peněz (AMLA)**. Nový úřad

bude mít za úkol vytvořit jednotný systém dohledu pro celou unii a zároveň přímo sledovat operace nejrizikovějších finančních institucí, u nichž hrozí nelegální operace. Uplatňování pravidel proti praní peněz se má zároveň nově rozšířit i na trh s **kryptoměnam jako je bitcoin**. Díky tomu by podle Komise měly být zcela dohledatelné původy všech transakcí, což má zabránit například jejich využívání k financování terorismu.

Komise chce také znesnadnit nekalé finanční operace s využitím hotovosti, které komplikuje jejich odhalení. Nejvyšší povolené transakce s hotovými penězi proto nemají v zemích EU přesáhnout 10 000 eur. Zhruba dvě třetiny členských států již uplatňují své vlastní limity a země, které je mají pod stanovenou částkou, je nebudou muset měnit. /M. Ondíčová/

Zpráva o právním státu 2021 > Komise

Dne 20. července Komise vydala již druhou výroční zprávu, ve které shrnuje stav právního státu v členských státech i v Unii jako celku za předcházející rok. Zpráva pokrývá stejnou oblast působnosti jako loňská (systém soudnictví, protikorupční rámec, pluralita sdělovacích prostředků a otázky brzd a protiváh). Zároveň zpřesňuje a srovnává loňské výsledky a zkoumá dopady pandemie covidu-19 na oblast právního státu.

Zpráva vychází z ověřitelných informací z různých zdrojů. Je založena na **otevřeném dialogu s členskými státy**, státními i nestátními subjekty. Za účelem vypracování předmětné zprávy Komise rozeslala začátkem února 2021 dotazník a požádala členské státy o příspěvky do 8. března 2021.

V návaznosti na to uspořádala Komise **virtuální návštěvy** v jednotlivých členských státech, během kterých se setkala s jí identifikovanými klíčovými aktéry. V polovině června 2021 pak rozeslala první verzi zprávy jednotlivým státům k vyjádření a 20. července publikovala finální zprávu.

V kapitole věnované ČR, Komise v žádné z oblastí neshledala systematický a hluboký nedostatek, v některých

oblastech naopak konstatovala pokrok. Mnoho vytýkaných problémů navíc obsahuje vícero národních kapitol, neboť byly (alespoň částečně) zapříčiněny pandemií covidu-19.

Komise u ČR oceňuje, že pandemie covidu-19 výrazně nezasáhla do chodu justice, naopak došlo k jejímu zefektivnění a vyzdvihla přijatou novelu zákona k výběru soudců. Naopak dále chybí reforma státního zastupitelství, nebylo zatím přijato i několik plánovaných „protikorupčních“ zákonů (o ochraně oznamovatelů, lobbingu a NKÚ). Komise také upozornila na situaci kolem Rady ČT, ocenila ale přijaté zákony posilující transparentnost vlastnictví médií a činnost Rady pro rozhlasové a televizní vysílání.

Zpráva bude ke konci tohoto roku zařazena **na program zasedání Rady pro obecné záležitosti**. Obecná rozprava ke stavu právního státu v EU i následná specifická diskuze ke konkrétním členským státům je součástí tzv. Mechanismu právního státu, který hodnotí, ale neimplikuje žádná konkrétní doporučení či závěry. Zprávu si k projednání rovněž vybral Senát ČR a debata k ní proběhne na jedné z nadcházejících schůzí jeho Výboru pro záležitosti EU. /K. Placzková/

Neformální zasedání ministrů hospodářství a financí > Rada

Dvoudenní neformální setkání ministrů hospodářství a financí hostil 10. a 11. září slovenský ministr financí Andrej Šircaj v Brdu při Kranju. Ministři financí diskutovali o digitální transformaci ve světě financí a o problematice udržitelného financování. Tématem bylo také zdanění digitální ekonomiky a dodržování fiskálních pravidel. Delegaci ČR vedla náměstkyně ministryně financí pro mezinárodní vztahy Lenka Dupáková.

Ministři diskutovali **dopady digitální transformace** ve finančním světě a možnosti využití moderních technologií, jako jsou například blockchain (decentralizované databáze transakcí mezi několika subjekty) i mimo oblast transakcí s virtuálními měnami. Spolu s guvernéry centrálních bank dále ministři jednali o **regulaci finančního sektoru v kontextu výzev zelené transformace**. Ministři se shodli na tom, že dopady změny klimatu budou hrát zásadní roli při formování politik pro řízení budoucích rizik pro finanční systém. Debata se také věnovala i snaze motivovat soukromý sektor ke spolufinancování přechodu na bezuhlíkovou ekonomiku.

Ministři také hovořili o tom, jaká finanční politika by měla být prováděna v následujících letech v kontextu **dodržování rozpočtových a dluhových pravidel**. Od počátku pandemie hrály klíčovou roli měnové i fiskální politiky. Pružnou reakcí na pandemii covidu-19 umožnila členským státům realizace obecné únikové doložky **Paktu stability a růstu**, která zemím poskytla flexibilitu při přijímání bezprecedentních **opatření na podporu ekonomik**, současně to však vedlo ke zvýšení zadlužení v případě řady zemí. Pravidla Paktu stability a růstu by měla být v plném rozsahu opětovně aplikována od roku **2023**. V tomto kontextu se nicméně debatuje o jejich možné úpravě. Česká republika se proto vedle Dánska, Švédska, Slovenska, Finska, Nizozemí a Lotyšska připojila k Rakousku a stala se signatářem výzvy apelující na Komisi ohledně zachování odpovědné fiskální politiky zajišťující dlouhodobou udržitelnost veřejných financí. /Pokr. na s. 3/

Tématem diskuse bylo také **zdanění digitální ekonomiky**, kde ministři debatovali o možných cestách k dosažení mezinárodní dohody na změně stávajících pravidel zdaňování příjmů korporací. K návrhu globálního řešení v podobě dvou pilířů z dílny OECD přihlásilo již 134 zemí z celkových 140. Česká republika řešení na úrovni OECD **dlouhodobě podporuje** s odůvodněním, že jedině široká globální dohoda umožní efektivní zdaňování digitální ekonomiky právě tam, kde tyto firmy podnikají a reálně dosahují svých zisků.

Ministři dále diskutovali o tom, jak by rozvinuté země mohly pomoci zranitelným zemím při **obnově po pandemii v rámci projektu Mezinárodního měnového fondu**, který směřuje zvláštní práva čerpání do zranitelných zemí. Mezinárodní měnový fond vypracoval několik návrhů, které byly předloženy k diskusi ministrům.

/M. Ondičová/

Digitální pravidla EU ve výboru INGE > Evropský parlament

V prvním týdnu po letní pauze se sešli poslanci Zvláštního výboru pro zahraniční vměšování do demokratických procesů v EU (INGE) společně s poslanci z výborů AIDA, LIBE, ITRE a IMCO, aby projednali digitální pravidla navržené Komisí. Na setkání byla přítomna i výkonná místopředsdkyně Komise pro Evropu připravenou na digitální věk, Margrethe Vestagerová.

Debaty s místopředsdkyní M. Vestagerovou se věnovala zejména monopolu několika firem na digitálním trhu, boji proti dezinformacím za pomoci umělé inteligence a navržených aktech o digitálních trzích (DMA) a digitálních službách (DSA). Na začátku svého projevu komisařka uvedla, že je dnes jasné, jak moc digitální sféra proměnila naše životy a že situace kolem pandemie tuto proměnu ještě více zostříla a zvýraznila. Pandemie podle ní podtrhla i některé velké problémy, se kterými se Evropa potýká, zejména co se týče dezinformací či ovládnutí digitálního trhu několika málo firmami.

Komise v návaznosti na tuto situaci přistoupila k návrhu dvou legislativních aktů, a to **aktu o digitálních službách a aktu o digitálních trzích**. Navržené legislativní akty mají za cíl chránit spotřebitele a zabránit **šíření škodlivých dezinformací**, které mohou pokřivit veřejnou diskusi. V rámci těchto iniciativ připravila Komise další pravidla pro velké sociální sítě jako je Facebook, Google apod., aby se i ony podílely na potlačení dezinformací a ochraně uživatelských dat. Komise vidí podle M. Vestagerové

online prostor jako důležitý pro rozvoj **demokracie a demokratických hodnot v EU** cílem Komise a navržených legislativních aktů je tento prostor chránit a rozvíjet do budoucna.

V následující debatě zaznělo od poslanců, že i když Komise byla v poslední době velmi aktivní v ochraně spotřebitelů a digitálního prostoru, mohla by podle některých poslanců dělat na evropské úrovni **i mnohem více**. Místopředsdkyně výboru IMCO, Maria Leita Marquesová, například zmínila **nutnost regulace internetové reklamy**, zejména v dnešní době, kdy se reklamy spotřebitelům objevují na základě jejich internetové aktivity.

Na závěr zasedání odpověděla místopředsdkyně M. Vestagerová zopakovala, že věří, že nástroje jako DMA a DSA budou dobrým základem do budoucích debat o ochraně spotřebitelů a v boji proti dezinformacím. Podle ní by schválení navržených pravidel dalo větší pravomocí evropským občanům, aby mohli plně využít sílu online prostoru bez toho, aby se báli nebezpečných vlivů. Dále uvedla, že další schválení DSA a DMA závisí na Radě a Evropském parlamentu a Komise je připravená dále jednat o jejich podobě. Pokud by debata a schválení obou navržených legislativních aktů bylo naplánováno do jara 2022, počítá Komise s implementací nových pravidel od 1. ledna 2023. /J. Janek/

Schválené rámcové pozice > Informace

Rámcová pozice k návrhu rozhodnutí Rady o **vojenské výcvikové misi Evropské unie v Mosambiku, předložený Radě vysokým představitelem Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku** (vypracovalo Ministerstvo obrany)

Rámcová pozice k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2018/1091, pokud jde o příspěvek Unie na integrovanou **statistiku zemědělských podniků v rámci finančního rámce na období 2021–2027** (vypracoval Úřad vlády ČR)

Rámcová pozice k návrhu rozhodnutí Rady o podpisu jménem Evropské unie a **prozatímním provádění Dohody o partnerství mezi Evropskou unií na jedné straně a členy Organizace afrických, karibských a tichomořských států (OAKTS) na straně druhé** (vypracovalo Ministerstvo zahraničních věcí)

Program evropských institucí od 14. do 20. září > Informace

Plenární zasedání Evropského parlamentu 13. až 17. září

Na programu je první plenární zasedání ve Štrasburku po letní pauze. Poslanci se mohou schůzí i hlasování i na-

dále účastnit také distančně. Mezi hlavní body agendy plenárního zasedání patří projev o stavu Unie předsdkyně Komise Ursuly von der Leyenové.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 442, týden od 6. až do 12. září 2021 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Připravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz